

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....
วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

บ. ๕.๒/ พ. ๒-๐๑

กิจกรรมที่ ๑ คีนนี้มีกลุ่มดาวอะไรในท้องฟ้าบ้าง

จุดประสงค์

สังเกตและอธิบายการขึ้นและตกของกลุ่มดาวโดยใช้แผนที่ดาว

วัสดุ-อุปกรณ์

๑. แผนที่ดาว
๒. แผ่นพลาสติกใส
๓. ปากกาเคมี
๔. เทปใส

วิธีทำ

๑. ร่วมกันสังเกตแผนที่ดาว และอธิบายข้อมูลที่ค้นพบเกี่ยวกับส่วนประกอบสัญลักษณ์ต่างๆ และวิธีการใช้แผนที่ดาว
๒. อ่านใบความรู้ เรื่องการใช้แผนที่ดาว บันทึกผลสิ่งที่สรุปได้จากการอ่านใบความรู้
๓. อ่านใบความรู้เรื่องวิธีการหาหามุมทิศและมุมเงยและฝึกปฏิบัติ อธิบายและเลือกกลุ่มดาวที่ชอบมา ๑ กลุ่ม แล้ววางแผนการสังเกตกลุ่มดาวนั้น บันทึกผล
๔. ใช้แผนที่ดาวเพื่อให้ได้ข้อมูลว่าจะมีกลุ่มดาวอะไรบ้างอยู่ในท้องฟ้าในคืนวันที่สังเกต ตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ - ๒๑.๐๐ น. และมุมทิศ มุมเงยของกลุ่มดาวที่สังเกตได้ บันทึกผลในตาราง ๑
๕. สังเกตกลุ่มดาวตามที่วางแผนไว้ แล้วบันทึกกลุ่มดาวนั้นที่ปรากฏในท้องฟ้าลงบนแผ่นพลาสติกใสด้วยปากกาเคมีและในตาราง ๒
๖. ติดแผ่นพลาสติกใสที่บันทึกกลุ่มดาว ลงบนใบงาน
๗. นำเสนอและร่วมกันอธิบาย

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

บ. ๕.๒/ พ. ๒-๐๑

ใบความรู้ เรื่องการใช้แผนที่ดาว

แผนที่ดาว

แผนที่ดาว เป็นแผนที่ที่แสดงลักษณะตำแหน่งของดาวฤกษ์บนท้องฟ้า ซึ่งทำขึ้นเฉพาะท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับละติจูดของผู้สังเกต

แผนที่ดาว ประกอบด้วย ช่องสำหรับใส่แผ่นดาวและมีแผ่นดาว ๓ แผ่น แต่ละแผ่นมีสองด้าน แต่ละด้านแทนท้องฟ้าทางซีกฟ้าเหนือและซีกฟ้าใต้

ช่องสำหรับใส่แผ่นดาวมี ๒ ด้าน คือ ด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้ แต่ละด้านมีข้อมูลดังแสดงในรูป

๑. เส้นแสดงค่ามุมเงย เป็นเส้นขนานกับเส้นขอบฟ้า ขึ้นไปจนถึงจุดเหนือศีรษะซึ่งมีค่ามุมเงยมากที่สุดคือ 90° เส้นแสดงค่ามุมเงยเริ่มจาก 0° 30° 45° 60° 75° และ 90° ตามลำดับ
๒. เส้นแสดงค่ามุมทิศ เป็นเส้นที่ลากจากจุดเหนือศีรษะลงมายังเส้นขอบฟ้า บอกทิศและมุมทิศต่าง ๆ เช่น ทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นมุมทิศ 135°
๓. ตัวเลขบอกเวลาอยู่บริเวณขอบนอกของวงกลมด้านล่าง โดยบอกเวลาที่สังเกตดาวตั้งแต่ ๑๗.๐๐ น. ถึง ๗.๐๐ น.
๔. สัญลักษณ์บอกอันดับความสว่างของดาวอยู่บริเวณมุมล่างซ้าย
๕. สัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในแผนที่ดาว เช่น กาแล็กซี เนบิวลา ตำแหน่งดวงอาทิตย์และเส้นศูนย์สูตรอยู่บริเวณมุมล่างขวา
๖. วิธีใช้แผนที่ดาวสำหรับประเทศไทย ใช้สังเกตดาวตั้งแต่ละติจูด 5° เหนือ ถึง 20° เหนือ

ของดาวด้านทิศเหนือ

เส้นแสดงค่ามุมเงย

ของดาวด้านทิศใต้

วิธีใช้แผนที่ดาว

เส้นแสดงค่ามุมทิศ

ตัวเลขบอกเวลา

สัญลักษณ์บอกอันดับความสว่าง

สัญลักษณ์อื่น ๆ

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

บ. ๕.๒/ ผ. ๒-๐๑

แผ่นดาว มี ๓ แผ่น แต่ละแผ่นมีข้อมูลดังนี้

๑. กลุ่มดาวอยู่ในพื้นที่วงกลม แผ่นดาวแต่ละแผ่นมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน จึงควรเลือกให้เหมาะสมกับผู้ใช้
๒. วันที่และเดือนที่สังเกตดาว อยู่บริเวณขอบนอกของวงกลม
๓. ชิกฟ้าเหนือ หรือชิกฟ้าใต้ อยู่บริเวณขอบนอกสุดของแผ่นดาว

วิธีใช้แผนที่ดาว

๑. เมื่อต้องการสังเกตดาวทางชิกฟ้าเหนือ ให้นำแผ่นดาวด้านชิกฟ้าเหนือ ใส่ลงในช่องสำหรับใส่แผ่นดาวด้านทิศเหนือ หรือหากต้องการสังเกตดาวทางด้านชิกฟ้าใต้ ให้นำแผ่นดาวด้านชิกฟ้าใต้ ใส่ลงในช่องสำหรับใส่แผ่นดาวด้านทิศใต้
๒. หมุนวันที่และเดือนบนแผ่นดาว ให้ตรงกับเวลาที่เราจะสังเกตดาวบนขอบของดาว เช่น ต้องการดูดาววันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ เวลา ๒๐.๐๐ น. เราจะหมุนแผ่นดาววันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ให้ตรงกับเวลา ๒๐.๐๐ น. เราจะสามารถสังเกต กลุ่มดาวบนท้องฟ้าได้ ดังรูป

